

PROFITUL BRUT - ANALIZA DINAMICĂ ȘI FACTORIALĂ

Mincă Denisa-Maria, studentă

Universitatea „Constantin Brâncuși”, Facultatea de Științe Economice

e-mail: mincadenisamaria@yahoo.com

Roșu Constantina Camelia, studentă

Universitatea „Constantin Brâncuși”, Facultatea de Științe Economice

e-mail: cami.tiina@yahoo.com

Rezumat:

Principalul obiectiv al activității unei întreprinderi este acela de a obține profit, acesta fiind și motivul întemeierii firmei. Valoarea profitului brut are o importanță deosebită pentru orice întreprindere, indiferent de domeniul de activitate al acesteia.

Scopul acestui articol constă în realizarea analizei dinamice și analiza diagnostic de tip factorial a profitului brut, urmărind îndeosebi principalii indicatori cu acțiune directă asupra acestuia. Bazându-ne pe metodologia analizei factoriale și a analizei dinamice am efectuat un studiu de caz privind profitul brut la S.C. ARTEGO S.A.

Cuvinte cheie: profitul brut, analiză factorială, indicatori de influență, performanță, dinamică.

1. Introducere

Profitul brut sau profitul impozabil reprezintă rezultatul exercițiului înainte de impozitare la care se adaugă depășirile față de nivelurile legate la unele categorii de cheltuieli și se scad reducerile fiscale prevăzute. Profitul nu trebuie privit ca pe o plată ce trebuie făcută pentru a obține o resursă oarecare, ci ca un rezultat al prezivunii mai corecte a viitorului. Profitul trebuie să stimuleze așteptările economice în realizarea programului de producție, de îmbunătățire a calității și de schimbare a sortimentului. [4]

Noțiunea de “profit” este utilizată în științele economice într-o formă acceptată. Cea mai simplă și cea mai recunoscută definiție a profitului este reprezentată de diferența dintre venitul total și costul total. Sistemul economic capitalist, civilizația capitalistă în ansamblul ei, civilizația profitabilității scoate în relief valori vitale cum ar fi: [4]

- realizarea individuală a succesului
- individualismul și acceptarea autointeresului
- devotamentul față de activitate și muncă în general
- eficiența și pragmatismul
- orientarea morală
- libertatea
- egalitatea
- confortul material
- conformismul extern
- rațiune și morală în abordarea oricărei probleme

Rezultatul total al exercițiului reprezintă un indicator sintetic care se apreciază sub forma absolută rentabilitatea unei firme. Analiza acestuia vizează două obiective: analiza dinamicii și structurii și analiza factorială. [1]

În literatura de specialitate se consideră că profitul are anumite componente, respectiv, profitul brut ce se determină ca diferență între cifra de afaceri și remunerația aporturilor productive; profitul minimal sau necesar ce reflectă suma dintre renumerațiile minimale ale diferitelor aporturi productive ale întreprinzătorului și cele la care el renunță; profitul pur concretizat de eventualele diferențieri posibile dintre profitul brut și cel minimal. [3]

Obiectivul acestui articol este acela de a realiza analiza diagnostic și factorială a profitului brut la S.C. ARTEGO.SA, deoarece profitul brut prezintă rentabilitatea firmei.

2. Abordare teoretică privind profitul brut

Rezultatul exercițiului înainte de impozitarea numit și profit brut sau pierdere, are o structură eterogenă în cazul majorității întreprinderilor industriale, fiind rezultatul a trei grade de activități: [3]

- activități de bază (activități de exploatare)
- activități financiare
- activități extraordinare

Aceste activități sunt specifice în bilanțul unității patrimoniale, fiecare presupune cheltuieli specifice și venituri specifice; pentru fiecare se recunoaște rezultatul activității, ca diferență între venit și cheltuielile aferente.

Rezultatul brut al exercițiului, respectiv suma rezultatelor din activitatea de exploatare, financiară și extraordinară.[3]

$$Rb=RE+RF+Rex$$

Sursa informațională de bază pentru analiza structurală a rezultatului brut al exercițiului după destinația cheltuielilor de exploatare o reprezintă: .[3]

- 1) Contul de profit și pierdere structurat pe baza grupării cheltuielilor după funcția sau destinația acestora în cazul întreprinderilor care utilizează această formă de prezentare a contului de profit și pierdere.
- 2) Contul de profit și pierdere structurat pe baza grupării veniturilor și cheltuielilor după natura lor și nota explicitivă “Analiza rezultatului din exploatare”, în cazul întreprinderilor care utilizează această formă de prezentare a contului de profit și pierdere

Informațiile necesare analizei structurale a rezultatului brut al exercițiului după destinația cheltuielilor sunt grupate in: .[3]

1. Cifra de afaceri
2. Costul bunurilor vândute și al serviciilor prestate
3. Rezultatul opțional (marja brută)
4. Alte venituri din exploatare
5. Costuri de distribuție
6. Cheltuieli generale de administrație
7. Rezultatul exploatării
8. Venituri financiare
9. Cheltuieli financiare
10. Rezultatul financiar
11. Venituri extraordinare
12. Cheltuieli extraordinare
13. Rezultate extraordinare
14. Rezultatul brut al exercițiului.

3.Abordare metodologică a profitului brut

Abordarea metodologică a profitului brut,după analiza factorială a profitului brut:

$$\text{Modelul: } Pb=Vt-Ct \tag{1}$$

unde:

- Pb=profitul brut al exercițiului
- Vt=venituri totale
- Ct=cheltuieli totale

$$Vt=Ve+Vf+Vext \tag{2}$$

unde:

- Ve=venituri din exploatare
- Vf=venituri financiare
- Vext=venituri extraordinare

$$Ct=Ce+CF+Cext \tag{3}$$

unde:

- Ce=cheltuieli din exploatare
- Cf=cheltuieli financiare
- Cext=cheltuieli extraordinare

Abaterea metodologică a profitului brut ,după analiza diagnostic a profitului brut :

-cu bază fixă

$$\Delta Pb_{BF} = Pb_n - Pb_0 \tag{4}$$

unde:

- Pb_{BF} =profitul brut cu bază fixă
- n,0=perioada

1.Indicii profitului brut:

$$I_{Pb_{BF}} = \frac{Pb_n}{Pb_0} \times 100 \tag{5}$$

unde:

- ✓ $I_{Pb_{BF}}$ = indicele profitului brut cu bază fixă
- 2.Rata de creștere a profitului brut:

$$R_{Pb_{BF}} = I_{Pb_{BF}} - 100 \tag{6}$$

unde:

- ✓ $R_{Pb_{BF}}$ =rata de creștere a profitului pe bază fixă

3.Ritmul anual de creștere cu bază fixă :

$$\bar{R} = \left(\sqrt{\frac{Pb_{2014}}{Pb_{02013}}} - 1 \right) \times 100 \quad (7)$$

unde:

✓ R=ritmul anual de creștere
-cu bază în lanț

$$\Delta Pb_{BL} = Pb_n - Pb_{n-1} \quad (8)$$

unde:

➤ ΔPb_{BL} =profitul brut cu bază în lanț

➤ n,0=perioada

1.Indicii prifitului brut:

$$I_{PB_{BL}} = \frac{PB_n}{PB_{n-1}} \times 100 \quad (9)$$

unde:

✓ $I_{PB_{BL}}$ =indicele profitului brut cu bază în lanț

2.Rata de creștere a profitului brut:

$$R_{BL} = I_{PB_{BL}} - 100 \quad (10)$$

unde:

✓ R_{BL} =rata de creștere a profitului pe bază în lanț

3.Ritmul anual de creștere cu bază în lanț :

$$\bar{R}_{BL} = \left(\sqrt{\frac{Pb_n}{Pb_{n-1}}} - 1 \right) \times 100 \quad (11)$$

unde:

✓ R=ritmul anual de creștere

4.Studiu de caz privind analiza dinamică și factorială a profitului brut la SC ARTEGO SA

1.Analiza activității la societatea comercială :[7]

a) S.C Artego S.A își desfășoară activitatea în sectorul “ Industria de prelucrare a cauciucului si a maselor plastice , subramura altor articole din cauciuc ” . Cod CAEN – 2219 – Fabricarea altor produse din cauciuc .

Obiectul de activitate principal este producerea și comercializarea benzilor de transport din cauciuc , garniturilor presate din cauciuc , placilor tehnice și covoarelor din cauciuc ;

b) S.C Artego S.A a fost înființată prin Hotărârea Consiliului de Miniștrii nr. 583 / 23.05.1973 sub numele de Intreprinderea de Articole Tehnice din Cauciuc și Cauciuc Regenerat , aflată în subordinea Centralei Industriale de Prelucrare a Cauciucului și Maselor Plastice București .

2. Principalele produse realizate de S.C Artego S.A sunt:[7] benzi de transport, plăci tehnice și covoare, accesorii auto pentru Renault , Dacia , Olcit, Raba, etc.; garnituri presate într-o gamă largă .

Tabel nr.1

Ponderea fiecărei categorii de produse în veniturile societății comerciale pe 2013/2014

PRODUS	2013	2014
BENZI TRANSPORT	75,31%	79,42%
PLACĂ TEHNICĂ	10,75%	12,48%
GARNITURI PRESATE	4,5%	3,99%
ALTELE	9,41%	4,11%

Sursă http://www.bvb.ro/Raportari/2015/ARTE_RA2014_ro.zip

3. Piața valorilor mobiliare emise de societatea comercială [7]

Capitalul social al societății este de 24.879.442,50 divizat în 9.949.377 acțiuni cu valoarea nominală de 2,5 lei/acțiune. Acțiunile S.C Artego S.A sunt tranzacționate pe piața B.V.B.

4.Conducerea societății:[7]

Consiliul de Administrație este format din următorii membrii: David Viorel, Angheloiu Florin, Vladuț

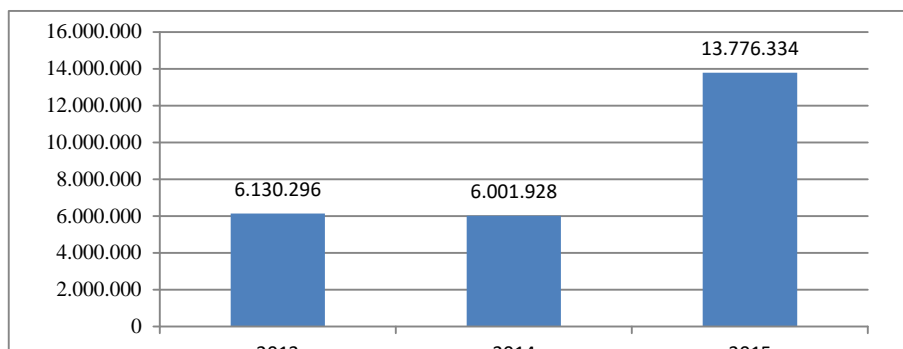
Titu.

5. Situația financiar contabilă:

Tabel nr.2

Informații financiare anuale 2013/2014/2015 - lei				
Nr. Ctr.	DENUMIRE INDICATOR	ANUL 2013	ANUL 2014	ANUL 2015
I	Venituri din exploatare	174.799.285	160.149.167	168.489.297
a)	Cifra de afaceri	154.953.384	144.763.149	151.689.051
b)	Variața stocurilor	17.338.851	13.260.392	15.225.097
c)	Prod. Realizată de entitate	731.465	493.375	434.898
d)	Alte venituri	1.775.585	1.632.251	1.140.251
II	Cheltuieli pentru exploatare	165.780.991	151.839.990	153.095.774
a)	Profit/pierdere din exploatare(+/-)	9.018.294	8.309.177	15.393.523
III	Venituri financiare	1.828.287	797.455	940.067
IV	Cheltuieli financiare	4.716.285	3.104.704	2.557.256
a)	Pierdere	2.887.998	2.307.249	1.617.189
VII	Venituri totale	176.627.572	160.946.622	169.429.364
VIII	Cheltuieli totale	170.497.276	154.944.694	155.653.030
a)	Rezultatul brut al exercițiului	6.130.296	6.001.928	13.776.334
b)	Impozit pe profit	1.003.693	1.019.057	2.547.610
	PROFIT NET	5.185.992	5.042.216	11.287.856

Sursa: <http://www.bvb.ro/FinancialInstruments/Details/FinancialInstrumentsDetails.aspx?s=ARTE>

Graficul nr.1 Evoluția profitului brut în perioada 2013-2015

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor din tabelul nr. 2

a) Analiza dinamică a profitului brut:

-Modificarea absolută, indicele cu bază fixă sau în lanț, rata de creștere cu bază fixă sau în lanț și ritmul mediu anual de creștere.

1. Abaterea absolută a profitului brut:

-cu bază fixă $\Delta PB_{BF} = PB_n - PB_0$

$$\Delta Pb_{2014/2013} = Pb_{2014} - Pb_{2013} = 6.001.928 - 6.130.296 = -128.368lei$$

$$\Delta Pb_{2015/2013} = Pb_{2015} - Pb_{2013} = 13.776.334 - 6.130.296 = 7.646.038lei$$

Interpretarea rezultatelor anterioare:

- În anul 2014 profitul brut a scăzut cu 128.368lei față de anul 2013
- În anul 2015 profitul brut a crescut cu 7.646.038lei față de anul 2013

-cu bază în lanț $\Delta PB_{BL} = PB_n - PB_{n-1}$

$$\Delta Pb_{2014/2013} = 6.001.928 - 6.130.296 = -128.368lei$$

$$\Delta Pb_{2015/2014} = 13.776.334 - 6.001.928 = 7.774.406lei$$

Interpretarea rezultatelor anterioare:

- În anul 2014 profitul brut a scăzut cu 128.368lei
- În anul 2015 profitul brut a crescut cu 7.774.406lei față de anul 2014

2. Indicele profitului brut

-bază fixă $I_{PB_{BF}} = \frac{PB_n}{PB_0} \times 100$

$$I_{Pb_{2014/2013}} = \frac{Pb_{2014}}{Pb_{2013}} \times 100 = \frac{6.001.928}{6.130.296} \times 100 = 97,90\% \Rightarrow 97,90 < 100$$

$$I_{Pb_{2015/2013}} = \frac{Pb_{2015}}{Pb_{2013}} \times 100 = \frac{13.776.334}{6.130.296} \times 100 = 224,72\% \Rightarrow 224,72 > 100$$

Intepretarea rezultatelor anterioare:

- Profitul brut din anul 2014 a scăzut față de 2013
- Profitul brut din anul 2015 a crescut față de 2013

$$- \text{cu bază în lanț } I_{PB_{BL}} = \frac{PB_n}{PB_{n-1}} \times 100$$

$$I_{PB_{2014/2013}} = \frac{PB_{2014}}{PB_{2013}} \times 100 = \frac{6.001.928}{6.130.296} \times 100 = 97,90\%$$

$$I_{PB_{2015/2014}} = \frac{PB_{2015}}{PB_{2014}} \times 100 = \frac{13.776.334}{6.001.928} \times 100 = 229,53\%$$

Intepretarea rezultatelor anterioare:

- Profitul brut din anul 2014 a scăzut față de 2013
- Profitul brut din anul 2015 a crescut față de 2014

Rata de creștere a profitului brut :

$$- \text{bază fixă } R_{BF} = I_{PB_{BF}} - 100$$

$$R_{PB_{2014/2013}} = I_{PB_{2014/2013}} - 100 = 97,90 - 100 = -2,1\%$$

$$R_{PB_{2015/2014}} = I_{PB_{2015/2014}} - 100 = 229,72 - 100 = 124,72\%$$

Intepretarea rezultatelor anterioare:

- Profitul brut din anul 2014 a scăzut cu 2,1 % față de 2013
- Profitul brut din anul 2015 a crescut cu 124,72% față de 2014

-cu bază în lanț : $R_{BL} = I_{PB_{BL}} - 100$

$$R_{PB_{2014/2013}} = I_{PB_{2014/2013}} - 100 = 97,90 - 100 = -2,1\%$$

$$R_{PB_{2015/2014}} = I_{PB_{2015/2014}} - 100 = 229,53 - 100 = 129,53\%$$

4. Ritmul mediu anual de creștere a profitului brut :

$$- \text{cu bază fixă } \bar{R} = \left(\sqrt{\frac{Pb_n}{Pb_0}} - 1 \right) \times 100$$

$$\bar{R}_{2014/2013} = \left(\sqrt{\frac{Pb_{2014}}{Pb_{02013}}} - 1 \right) \times 100 = \left(\sqrt{\frac{6.001.928}{6.130.296}} - 1 \right) \times 100 = -1,05\%$$

$$\bar{R}_{2015/2013} = \left(\sqrt{\frac{Pb_{2015}}{Pb_{02013}}} - 1 \right) \times 100 = \left(\sqrt{\frac{13.776.334}{6.130.296}} - 1 \right) \times 100 = 49,90\%$$

Interpretarea ritmului mediu anual de creștere cu bază fixă a profitului brut :

- societatea comercială a înregistrat în anul 2014 față de anul 2013 o scădere a profitului brut în valoare de -128.368 lei corespunzătoare unei reduceri a ritmului mediu anual de creștere cu 1,05 %
- societatea comercială a înregistrat în anul 2015 față de anul 2013 o creștere a profitului brut în valoare de 7.646.038 lei corespunzătoare unei mărimi a ritmului mediu anual de creștere cu 49,90%

$$- \text{cu bază în lanț : } \bar{R} = \left(\sqrt{\frac{Pb_n}{Pb_{n-1}}} - 1 \right) \times 100$$

$$\bar{R}_{2014/2013} = \left(\sqrt{\frac{Pb_{2014}}{Pb_{02013}}} - 1 \right) \times 100 = \left(\sqrt{\frac{6.001.928}{6.130.296}} - 1 \right) \times 100 = -1,05\%$$

$$\bar{R}_{2015/2014} = \left(\sqrt{\frac{Pb_{2015}}{Pb_{02014}}} - 1 \right) \times 100 = \left(\sqrt{\frac{13.776.334}{6.001.928}} - 1 \right) \times 100 = 51,50\%$$

Interpretarea ritmului mediu anual de creștere cu bază în lanț a profitului brut :

- societatea comercială a înregistrat în anul 2014 față de anul 2013 o scădere a profitului brut în valoare de -128.368 lei corespunzătoare unei reduceri a ritmului mediu anual de creștere cu 1,05 %
- societatea comercială a înregistrat în anul 2015 față de anul 2014 o creștere a profitului brut în valoare de 7.774.406 lei corespunzătoare unei mărimi a ritmului mediu anual de creștere cu 51,50%.

b) Analiza financiară a profitului brut după modelul :

$Pb = Vt - Ct$

I. Abateră profitului brut :

$$\Delta Pb_{2014/2013} = (Pb_{2014} - Pb_{2013}) = (Vt_{2014} - Ct_{2014}) - (Vt_{2013} - Ct_{2013}) = (6.001.928 - 6.130.296) = (160.946.622 - 154.944.944.694) - (176.627.572 - 170.497.276) = -128.368 \text{ lei}$$

II. Măsurarea influenței factorilor:

1. Influența veniturilor totale:

$$\Delta \frac{Vt}{Pb} \frac{2014}{2013} = (Vt_{2014} - Vt_{2013}) = 160.946.622 - 176.627.572 = -15.680.950 \text{ lei}$$

1.1 Influența veniturilor din exploatare:

$$\Delta \frac{Ve}{Pb} \frac{2014}{2013} = (Ve_{2014} - Ve_{2013}) = 160.149.167 - 174.799.285 = -14.650.118 \text{ lei}$$

1.2 Influența veniturilor financiare

$$\Delta \frac{Vf}{Pb} \frac{2014}{2013} = (Vf_{2014} - Vf_{2013}) = 797.455 - 1.828.287 = -1.030.832 \text{ lei}$$

1.3 Influența veniturilor extraordinare

$$2. \Delta \frac{Vext}{Pb} \frac{2014}{2013} = (Vext_{2014} - Vext_{2013}) = 0 + 0 = 0 \text{ lei}$$

2. Influența cheltuielilor totale :

$$\Delta \frac{Ct}{Pb} \frac{2014}{2013} = (Ct_{2014} - Ct_{2013}) = (154.944.694 - 170.497.276) = -15.552.582 \text{ lei}$$

2.1 Influența cheltuielilor din exploatare :

$$\Delta \frac{Ce}{Pb} \frac{2014}{2013} = (Ce_{2014} - Ce_{2013}) = 151.839.990 - 165.780.991 = -13.941.001 \text{ lei}$$

2.2 Influența cheltuielilor financiare:

$$\Delta \frac{Cf}{Pb} \frac{2014}{2013} = (Cf_{2014} - Cf_{2013}) = 3.104.704 - 4.716.285 = -1.611.581 \text{ lei}$$

2.3 Influența cheltuielilor extraordinare :

$$\Delta \frac{Cext}{Pb} \frac{2014}{2013} = (Cext_{2014} - Cext_{2013}) = 0 + 0 = 0 \text{ lei}$$

III. Verificare :

$$\Delta \frac{Pb}{Pb} \frac{2014}{2013} = \Delta \frac{Vt}{Pb} \frac{2014}{2013} + (- \Delta \frac{Ct}{Pb} \frac{2014}{2013}) = -128.368 = -15.680.950 - (-15.552.582) \Rightarrow$$

-128.368 = -128.368 lei

5. Concluzii:

Analizând situația financiară contabilă a profitului brut ne arată că în anul 2013 profitul brut a fost de 6.130.296 lei, în 2014 a scăzut până la 6.001.928 lei, și în anul 2015 a crescut până la 13.776.334 lei. Analizând analiza dinamică a profitului brut am obținut modificări ale profitului brut cu bază fixă, în perioada 2014/2013, în anul 2014 profitul brut a scăzut 128.368 lei față de anul 2013, iar în anul 2015 profitul brut a crescut 7.646.038 lei față de anul 2013. Indicii cu bază fixă a profitului brut în anul 2014 a crescut față de 2013 cu 97,90%, iar în anul 2015 a crescut cu 224,72% față de anul 2013. Și nu în ultimul rând ritmul mediu anual a înregistrat în anul 2014 față de anul 2013 o scădere a profitului brut în valoare de -128,368 lei corespunzătoare unei reduceri a ritmului anual de creștere cu 1,05%, iar în anul 2015 față de 2014 o creștere a profitului de 7.774.406 lei corespunzătoare unei mărituri a ritmului anual de creștere cu 51,50%.

6. Bibliografie:

- [1] Bușe L. "Analiză economico-financiară", Editura Economică, București, 2005, pp. 249
- [2] Dobrotă G. "Gestiunea financiară a întreprinderii", Editura Spirit Românesc, Craiova, 2003, pp. 192
- [3] Robu V., Vâlceanu G., N. Georgescu "Analiză economico-financiară", Editura Economică, București, 2004, pp. 245-247
- [4] Spătaru L. "Analiza economico-financiară: Instrument al managementului întreprinderilor", Editura Economică, București, 2004, pp 333-335
- [5] <http://www.bvb.ro/FinanciarInstruments/Details/FinanciarInstrumentsDetails.aspx?s=ARTE>
- [6] <http://conspecte.com/Finantele-Intreprinderii/profitul-si-rentabilitatea-intreprinderii.html>
- [7] http://www.bvb.ro/Raportari/2015/ARTE_RA2014_ro.zip